

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 24. október 2018

39. tölublað | 12. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX
OYSTER PERPETUAL
SUBMARINER DATE

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR
Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Uppbyggingu í ferðaþjónustu fer að ljúka

Gylfi Gíslason, framkvæmdastjóri Jáverks, segir að eðli verkefna í byggingariðnaðinum hafi breyst frá síðasta ári. Griðarleg uppbygging í ferðaþjónustu síðustu ár sé langt komin og henni ljúki brátt þar sem erfiðara sé að fjármagna stór verkefni í greininni. Þá telur Gylfi að stjórnvöld, atvinnurekendur og launþegar geti sameinast um stórfellda uppbyggingu á íbúðarhúsnæði í komandi kjara-
viðræðum. **16-7**

»2 Rúmlega helmingshlutur í HS Orku til sölu

Kanadíska fyrirtækið Innergex kannar nú sölu á 53,9 prósent hlut sínum í HS Orku. Á meðal eigna þess er 30 prósent hlutur í Bláa lóninu.

»4 Laun hækkað almennt hraðar en tekjur

Launakostnaður 15 skráðra félaga hefur vaxið umfram tekjur frá 2015. Forstjóri Origo segir það áframhaldandi verkefni að leita leiða til hagræðingar. Svigrúm fyrirtækja til að mæta launahækkunum takmarkað.

»10 Virikum fjárfestum á fjármálamarkaði fækkar

„Minnkandi hlutfall erlendra fjárfesta hefur þannig dregið úr hlutfalli virkra fjárfesta á markaðnum, samhliða því sem stórir innlendir fjárfestar hafa dregið úr viðskiptum sínum,“ segir Ragnar Dyer, framkvæmdastjóri Júpiter, í aðsendri grein.

FRÉTTABLAÐIÐ/EYFÓR

*Einstök barnagleraugu
frá Lindberg. Þau hafa
hlotið fjölda viður-
kenninga um heim allan.*

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

LINDBERG

Frjáls fjölmiðlun rekur meðal annars DV. FRÉTTABLAÐID/ANTON BRINK

Hlutafé Frjálsrar fjölmiðlunar aukið um 90 milljónir króna

Hlutafé Frjálsrar fjölmiðlunar, rekstrarfélags DV, var aukið um 90 milljónir króna fyrir í mánuðinum og nemur nú alls 120,5 milljónum króna.

„Þetta er eitthvað sem var alltaf stefnt að. Að það þurfti að auka hlutafé og lækka skuldirnar,“ segir Sigurður G. Guðjónsson, hæstaréttarlögmaður og eigandi Frjálsrar fjölmiðlunar, í samtali við Markaðinn. Aðspurður segir hann félagið áfram vera í sinni eigu í gegnum eignarhaldsfélagið Dalsdal.

Þetta er í annað sinn á árinu sem hlutafé Frjálsrar fjölmiðlunar er aukið en Viðskiptablaðið greindi frá fyrri hlutafáráurkningunni, þegar 50 milljónir króna voru lagðar í félagið, í febrúar síðastliðnum.

Sigurður G. Guðjónsson, eigandi Frjálsrar fjölmiðlunar.

Frjáls fjölmiðlun hóf sem kunnugt er rekstur í september í fyrra þegar félagið keypti fjölmiðla Pressusamstæðunnar, til að mynda DV, Pressuna, Eyjuna, Bleikt og 455.

is. Samkvæmt ársreikningi félagsins nam tap þess 43,6 milljónum króna á þeim fjórum mánuðum sem það var starfandi á síðasta ári.

Í lok ársins átti félagið eignir upp á tæpar 529 milljónir króna, þar af óefnislegar eignir að virði 470 milljónir króna, en skuldirnar voru á sama tíma 542 milljónir króna. Stærsta skuldin er við eigandann, Dalsdal, upp á 425 milljónir króna sem á samkvæmt ársreikningnum að greiðast til baka á næstu fjórum árum, 85 milljónir króna á ári. Eigið fé Frjálsrar fjölmiðlunar var því neikvætt um ríflega 13 milljónir króna í lok síðasta árs. – kj

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFELAG 365 miðlar ehf., Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík, sími 512 5800

Netfang ritstjórn@markadurinn.is | Sími 512 5800

Ritstjóri Hördur Egiðsson hordur@frettabladid.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir

Netfang auglýsingaábyrgðingur auglýsingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

Tugmilljarða hlutur í HS Orku til sölu

Kanadíska orkufyrirtækið Innergex kannar nú sölu á 53,9 prósentu hlut sinnum í HS Orku. Formlegt söluferli hófst fyrir í þessum mánuði. Á meðal eigna HS Orku er 30 prósentu hlutur í Bláa lóninu. BMO og Stöplur hafa umsjón með sölnunni.

Kanadíska orkufyrirtækið Innergex hefur ákveðið að bjóða til sölu tæplega 54 prósentu eignarhlut sinn í HS Orku. Formlegt söluferli hófst um miðjan þennan mánuð, samkvæmt heimildum Markaðarins, en gróflaga áætlað gæti virði hlutarins verið í kringum þrjátíu milljarða króna. Á meðal eigna fyrirtækisins er 30 prósentu hlutur í Bláa lóninu.

Innergex eignaðist hlutinn í HS Orku í byrjun þessa árs þegar það gekk frá kaupum á öllu hlutafé kanadíska orkufélagsins Alterra. HS Orka er þriðji stærsti raforkufyrirtæki landsins og jafnframt eina orkufyrirtækið á Íslandi sem er eiga einka-fjárfesta.

Fram kemur í fjárfestakynningu vegna söluferlisins, sem Markaðurinn hefur undir höndum og ber heitið Project Thor, að áætlaður hagnaður HS Orku fyrir fjármagnsliði, afskriftir og skatta (EBITDA) á árinu 2019 sé 31 milljón Bandaríkjadala, jafnvirði um 3,7 milljarða króna. Gert er ráð fyrir að EBITDA félagsins muni hins vegar nærri tvöfaldað og verða um 60 milljónir dala á árinu 2023.

Ráðgjafar Innergex í söluferlinu eru kanadíski bankinn Bank of Montreal og íslenska ráðgjafarfyrirtækið Stöplur Advisory, en framkvæmdastjóri og annar eigandi þess er Jón Ottar Birgisson.

Aðrir hluthafar HS Orku eru samlagshlutafélagið Jarðvarmi, sem er í eigu fjórtán íslenskra lífeyrissjóða, með 33,4 prósentu hlut og fjárfestastjórnin ORK með 12,7 prósentu hlut. Svissneska fjárfestingsfélagið DC Renewable Energy gekk frá kaupum á hlut ORK í byrjun þessa mánaðar en kaupin eru hins vegar ekki frágengin þar sem enn er beðið eftir því hvort stjórn Jarðvarma muni nýta sér forkaupsrétt sinn að hlutnum. DC Renewable Energy AG er í eigu

HS Orka á og rekur orkuver í Svartsengi og á Reykjanesi.

60

milljónir Bandaríkjadala er áætlað að HS Orka skili í EBITDA árið 2023.

Bretans Edmunds Truell sem hefur lengi unnið að því að koma á sæstregningu milli Íslands og Bretlands. Breskt systurfélag þess er Atlantic SuperConnection sem hefur síðustu ár unnið að fjölmörgum greiningum á fýsileika þess að leggja sæstregningu á milli Íslands og Bretlands. Samkvæmt heimildum Markaðarins hefur svissneska fjárfestingsfélagið áhuga á að bæta enn frekar við hlut sinn í HS Orku og kaupa rúmlega helmingshlut Innergex í félaginu. Sem væntanlegur hluthafi í HS Orku mun félagið hafa forkaupsrétt að þeim hlut komi til þess að hann verði seldur en samkvæmt samþykktum HS Orku hafa hluthafar, að félaginu sjálfu frágengnu, forkaupsrétt að hlutum í fyrirtækinu við eigendaskipti í hlutfalli við hlutfajreign sína.

Á meðal eigna HS Orku er sem fyrr segir 30 prósentu hlutur í Bláa lóninu en í fjárfestakynningunni kemur fram að gert sé ráð fyrir 1,4 milljónum gesta í lónið á árinu 2019 og að þeir muni greiða að meðaltali um 52 evrur, jafnvirði um sjö þúsund króna á núverandi gengi, hver í aðgangseyri. Eignarhlutur fyrirtækisins í Bláa lóninu var settur í söluferli um miðjan maí á síðasta ári og var það sjóður í stýringu Blackstone, eins stærsta fjárfestingarsjóðs heims, sem átti hæsta tilboðið, eða um 11 milljarða króna. Ekkert vora hins vegar af sölnunni eftir að stjórn Jarðvarma ákvað að beita neitunarvaldi sínu, á grundvelli hluthafasamkomulags um minnihlutavernd, og hafna tilboðinu.

Hagnaður HS Orku, sem á og rekur orkuver í Svartsengi og á Reykjanesi, í fyrra nam 4.588 milljónum króna og jókst um líðlega 1.500 milljónir á milli ára. Þá jukust rekstrartekjur um 430 milljónir og voru rúmlega 7.530 milljónir á árinu 2017. Heildareignir HS Orku námu 48,4 milljörðum í árslok 2017 og eigið fé félagsins var um 35,5 milljarðar. hordur@frettabladid.is

Nýr Opel

GRANDLAND X

Opel Grandland X er rúmgóður sportjeplingur á frábæru verði þar sem þægindi, hátækni og lúxus er staðalbúnaður.

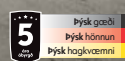

Grandland X Enjoy 1,2L MT 130hva. Verð: 3.990.000 kr.

Tilboðsverð:

3.790.000 kr.

Aðeins örfá eintök eftir á þessu einstaka tilboðsverði. Tryggðu þér Opel Grandland X áður en verð á nýjum bílum hækkar.

Kynntu þér Opel Grandland X og bókaðu reynsluakstur á grandland.opel.is

Telja rannsókn Samkeppniseftirlitsins ólögmetna

Lyf og heilsa gerir margvíslegar athugasemdir við rannsókn Samkeppniseftirlitsins á samrunamáli apótekakeðjunnar og Apóteks MOS í Mosfellsbæ og telur að hlutlægnisskylda, rannsóknarregla og jafnræðisregla stjórnisráðs hafi verið fötum trúðnar. Áskilur keðjan sér sérstaklega rétt til þess að hafa uppi skaðbætur vegna þess tjóns sem hún telur að málsmeðferðin hafi leitt til.

Þetta er á meðal þess sem fram kemur í bréfi sem stjórnendur Lyfja og heilsu skrifuðu Samkeppniseftirlitinu 11. október síðastliðinn. Eftirlitið ógilti sem kunnugt er kaupin í síðustu viku en það var niðurstada þess að samruni umræddra apóteka myndi valda viðskiptavinum þeirra verulegu samkeppnislegu tjóni. Telja má vist að ákvörðunin verði kærð til áfrýjunarnefndar samkeppnismála.

Í bréfskrifnum Lyfja og heilsu og Samkeppniseftirlitsins kemur meðal annars fram að apótekakeðjan telji einsýnt að rannsókn málsins hafi ráðist af fyrirfram móðri alstöðu eftirlitsins til kaupanna, þar sem gögn sem ekki henti málalíðnaði þess hafi verið hunsuð.

„Lyf og heilsa telur ljóst að frummat Samkeppniseftirlitsins byggi á rannsókn þar sem vitvandið hafi verið litið fram hjá raunögnum sem félagið hafi þó ítrekað vakið athygli á. Telji félagið liggja í augum uppi að

Samkeppniseftirlitið ógilti í síðustu viku kaup apótekakeðjunnar Lyfja og heilsu á Opnu ehf. sem rekur Apótek MOS í Mosfellsbæ. FRÉTTABLAÐID/HANNA

Meðferð málsins virðist án fordæma sé litið til annarra samrunamála sem Samkeppniseftirlitið hefur úrskurðað í nýlega.

Úr bréfi Apóteks MOS til Samkeppniseftirlitsins

væri hlutlægni gætt við rannsóknina, blasi það við að samruninn sé ekki til þess fallinn að raska samkeppni,“ segir í bréfi Lyfja og heilsu.

Stjórnendur Apóteks MOS eru jafnframt ósáttir við framgöngu Sam-

keppniseftirlitsins og segja í bréfi til eftirlitsins að „meðferð málsins virðist án fordæma sé litið til annarra samrunamála sem Samkeppniseftirlitið hefur haft við meðferðar og úrskurðað í nýlega“.

Í bréfi Apóteks MOS er jafnframt rakið að eigandi apóteksins sé kominn á eftirlaunaaldur og eigi eftir þrjú ár af starfsaldri sínum sem lyfsölu-lyfshafi.

Til þess að líða fyrir kaupnum lagði Lyf og heilsa til að Apótek MOS yrði rekið í svo til óbreyttri mynd til tveggja ára en Samkeppniseftirlitið taldi sáttatillöguna ekki duga til þess að eyða samkeppnishamlandi áhrifum kaupanna. – kj

BESTU LÚXUSJEPPARNIR ERU FRÁ VOLVO

VOLVO XC60 AWD HEIMSBÍLL ÁRSINS 2018

Volvo XC60 AWD er sannarlega einstakur bill. Hann var valinn heimsbill ársins 2018 af World Car Awards og öruggasti billinn hjá EURO NCAP árekstrarprófunarstofnuninni. Hann var einnig valinn jeppi ársins 2018 af Bandalagi Íslenskra bílblaðamanna og hefur hlotið fjölda annarra verðlauna.

Volvo XC60 AWD er skandinavísk nútímahönnun að innan og utan og sænsk gæðaframleiðsla beint frá Gautaborg sem byggð er á náttúrulegum gæðafnum sem gera hverja ókuferð að einstakri upplifun.

XC60 AWD dísil verð frá: 7.290.000 kr.
XC60 AWD T8 tengivinn verð frá: 8.890.000 kr.

VOLVO XC90 AWD MARGVERÐLAUNADUR LÚXUSJEPPI

Volvo XC90 AWD hefur verið hlaðinn lofi frá því hann kom fyrst á markað sem endurspeglast í meira en 65 alþjóðlegum verðlaunum. Hann var kynntur sumarið 2015 á Íslandi og valinn Bill ársins á Íslandi 2016 og skömmu síðar Jeppi ársins í Bandaríkjunum. Honum hefur hlotnast fjöldi annarra verðlauna m.a. öruggasti billinn og öruggasti stóri jeppinn af Euro NCAP og hlaut Top Safety Pick af Bandarísku umferðaröryggisstofnuninni (IIHS).

Volvo XC90 AWD er skandinavískur lúxus beint frá Gautaborg hlaðinn búnaði og þægindum.

XC90 AWD dísil verð frá: 8.990.000 kr.
XC90 AWD T8 tengivinn verð frá: 10.190.000 kr.

VOLVO XC40 AWD BÍLL ÁRSINS Í EVRÓPU 2018

Það eru breyttir tímar. Meira er ekki lengur allt. Volvo XC40 AWD hefur allt sem þú þarft. Engu er ofaukið. Framúrstefnuleg hönnunin og nýstárleg tæknin gera þennan jeppa alveg einstakan. Svo einstakan að hann var valinn Bill ársins í Evrópu 2018 og að auki fékk hann fimm stjörnur í árekstrarprófunum Euro NCAP. Skandinavískur lúxus í nýstárlegum búningi.

XC40 AWD dísil verð frá 6.290.000 kr.
XC40 AWD bensin verð frá 6.690.000 kr.

MADE BY SWEDEN

Komdu og skoðaðu þessa frábæru verðlaunajetta
í nýjum glæsilegum sýningarsal Volvo að Bildshöfða 6

Öruggur staður til að vera á

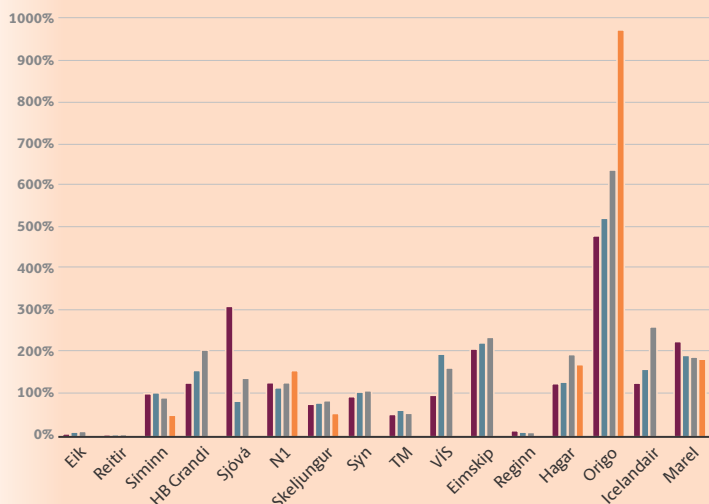
Brimborg Reykjavík
Bildshöfða 6
Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5
Sími 515 7050

volvocars.is

Launakostnaður sem hlutfall af EBITDA

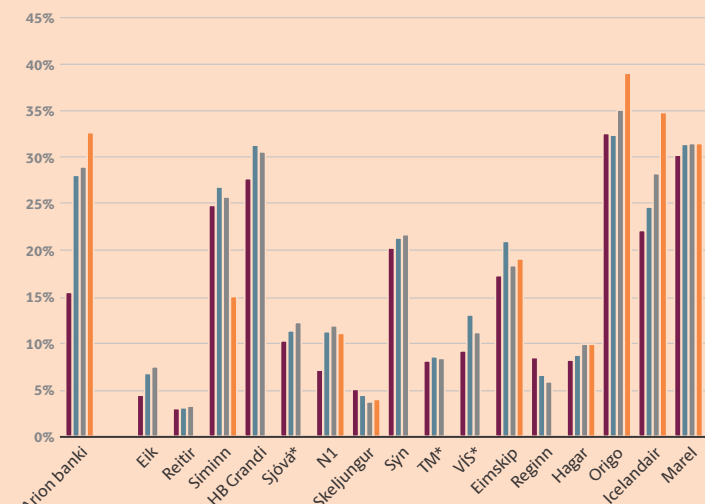
■ 2015 ■ 2016 ■ 2017 ■ Fyrri helmingur 2018

Launakostnaður sem hlutfall af tekjum

■ 2015 ■ 2016 ■ 2017 ■ Fyrri helmingur 2018

*Launakostnaður sem hlutfall af hagnaði

Laun hækkað almennt hraðar en tekjur

Launakostnaður fimmtán skráðra félaga hefur vaxið umfram tekjur á síðustu fjórum árum. Forstjóri Origo segir það áframhaldandi verkefni að leita leiða til hagræðingar. Seðlabankinn segir óljóst hve mikið svigrúm fyrirtæki hafa til þess að mæta launahækkunum.

Launakostnaður skráðra félaga hefur almennt vaxið hraðar en tekjur og rekstrarhagnaður félaganna frá árinu 2015, samkvæmt athugun Markaðarins. Athugunin leiðir í ljós að hlutfall launakostnaðar af tekjum fimmtán félaga sem skráð eru á aðallista Kauphallarinnar hefur hækkað á undanföllum fjórum árum en á sama tíma hefur launakostnaður tólf skráðra félaga vaxið umfram rekstrarhagnað þeirra.

Ari Edwald, forstjóri Mjólkursamsölnnar, segir að til lengdar geti ekkert atvinnulíf staðið undir viðlíka launahækkunum og sést hafa undanfarin ár.

Finnur Oddsson, forstjóri Origo, segir að það verði „áframhaldandi verkefni á næstunni“ að leita leiða til hagræðingar.

Seðlabanki Íslands tekur fram í nýju riti um fjármálastöðugleika að „óljóst“ sé hversu mikið svigrúm fyrirtæki hafi til hagræðingar til þess að mæta launahækkunum.

„Hagnaður fyrirtækja hefur vaxið á síðustu árum en verulega hefur hægt á vextinum og viðsbendingar eru um að draga muni úr hagnaði þeirra á árinu. Stjórnendur stærstu fyrirtækja landsins eru almennt svartsvýnni nú en þeir hafa verið undanfarin ár og fleiri en áður búast

við því að hagnaður verði minni í ár en í fyrra,“ segir jafnframt í riti Seðlabankans.

Launakostnaður í atvinnulífnum hefur hækkað skarpt á undanföllum árum en samkvæmt tölum frá Hagstofu Íslands námu launahækkunir 26,8 prósentum frá júlí 2015 til júlí 2018. Á sama tímabili hækkaði raungengi á mælikvarða launa um meira en 50 prósent sem þýðir að launakostnaður á Íslandi hækkaði um meira en 50 prósent umfram launakostnað keppinauta erlendis.

Hærrí launakostnaður hefur þrýst á verðhækkunir og hafa ýmsir þjónustuliðir, eins og þeir eru skilgreindir af Hagstofunni, hækkað um tugi prósent í verði á undanföllum þremur árum. eru það síður vinnuafslækrar atvinnugreinar sem ráða við miklar launahækkunir en sem dæmi hækkaði verð á hótél-, póst- og heimilisþjónustu á bilinu 23 til 27 prósent frá ágúst 2015 til ágúst 2018.

Ólík launaprónum erlendis

Ari segir að frá því í maí 2015 og fram í júlí 2018 hafi vegið meðaltal samningsbundinna launahækkana hjá Mjólkursamsölnni numið yfir 40 prósentum. „Ég held að það þurfi ekki að hafa mörg orð um að ekkert atvinnulíf stendur undir slíkrí þróun til lengdar.

Eðlilega hefur þessi kostnaðarauki mikil áhrif á okkar rekstur og hefur afkoma undanfarna fjórðunga verið undir væntingum.

Finnur Oddsson, forstjóri Origo

Það verður að staldra við og ná andanum áður en lengra er haldið í einhverjum stórkostlegum breytingum.

„Og það er alveg ljóst að þessi þróun er í engu samræmi við það sem tókast í löndunum í kringum okkar,“ nefnir hann og bendir meðal annars á að raungengi krónunnar hafi hækkað verulega undanfarin ár sem skaði samkeppnisstöðu fyrirtækja.

Finnur bendir á að hjá Origo hafi heildarkostnaður vegna launa og tengdra gjalda aukist umtalsvert á undanföllum árum í takti við kjarasamningsbundnar hækkunir og almenna launaprónum.

„Eðlilega hefur þessi kostnaðar-

Ari Edwald, forstjóri Mjólkursamsölnnar.

27%

voru launahækkunir frá júlí 2015 til júlí 2018.

auki mikil áhrif á okkar rekstur og hefur afkoma undanfarna fjórðunga verið undir væntingum. Við höfum því leitað leiða til að hagræða í okkar rekstri, meðal annars í launakostnaði, og er ljóst að það verður áframhaldandi verkefni okkar á næstunni,“ nefnir Finnur.

Ari segir að af fyrirliggjandi kröfugerðum verkalyðsfelaganna megi ráða að margir telji næga innistæðu fyrir framhaldi á launaprónum síðustu ára. „Það er ekkert launungarmál að ég tel það af og frá. Það er útilokað. Það verður að staldra við

og ná andanum áður en lengra er haldið í einhverjum stórkostlegum breytingum.“

Hann segist binda vonir við að deilendur setjist saman og fari betur yfir þau gögn sem liggja fyrir. „Maður trúir ekki öðru en að kjarasamningar verði byggðir á einhverjum forsendum þar sem menn fara yfir tölur og bera saman bækur sínar. Það hlýtur að vera mikið eftir af þeirri vinnu miðað við hvað mikið ber í milli í orðræðunni,“ segir Ari.

Hann segir ekki síður mikilvægt við þessar aðstæður – þar sem boginn hafi verið spennur til hins ítrasta – að stjórnvöld liti til þess hvað þau geti gert til þess að laga starfsmhverfi atvinnulífsins til þess að auðvelda fyrirtækjum að standa undir kostnaðarhækkunum.

„Þegar pressan er svona mikil er aldrei mikilvægara að fyrirtæki fái að hagræða og að ekki séu lagðar á atvinnugreinar frekari íþyngjandi byrðar nema brýna nauðsyn beri til. Krönnurnar koma úr sama vasa að þessu leytnu til.“

Kröfur sem auka kostnað í rekstri fyrirtækja, hverju nafni sem þær nefnast, draga úr getu fyrirtækja til þess að standa undir hækkanndi launakostnaði.“

hordur@frettabladid.is, kristinningi@frettabladid.is

Sjónvarpsdreifikerfi fyrir hótél, gistiheimili og skip.

ÖREIND – Tengir þig við framtíðina!

Auðbrekku 3 • Kópavogur • s. 564 1660
oreind@oreind.is • www.oreind.is

sart SAMTÖK LÖGFRÉTTAKA

Gildi í hóp stærstu hluthafa Arion

Gildi – lífeyrissjóður hefur keypt liðlega 1,2 prósent eignarhlut í Arion banka og fer nú með um 1,8 prósent hlut í bankanum. Er hlutur lífeyrissjóðsins metinn á ríflega 2,8 milljarða króna miðað við núverandi gengi bréfa bankans.

Lífeyrissjóðurinn átti 0,65 prósent hlut í Arion banka í kjölfar hlutafjárútbóðs bankans í júní síðastliðnum, að því er fram hefur komið í Markaðinum. Sjóðurinn bætti nýverið við hlut sinn og er nú áttundi stærsti hluthafi bankans.

Breski vognarsjóðurinn Attestor Capital seldi fyrri í mánuðinum hátt í 1,3 prósent eignarhlut í Arion banka og á nú 7,33 prósent hlut í bankanum, samkvæmt nýjasta uppfærða hluthafalista hans, dagsetnum 16. október. Vognarsjóðurinn hefur nú selt um 2,1 prósent af hlutafé bankans eftir að bankinn var skráður á hlutabréfmarkað í júní og yfir 5

Arion banki var skráður á hlutabréfmarkað í júní. FRETATABLADID/EYÞOR

9%

er lækkun á hlutabréfaverði Arion banka undanfarinn mánuð.

prósent hlut frá því í vor. Eins og greint var frá í Markaðinum í sjöðustu viku hafa sjóðir á vegum bandaríska eignastýringarfyrirtækisins auknið lítillega við hlut sinn í bankanum í haust en þeir fara nú með samanlagt 1,78 prósent hlut.

Gengi hlutabréfa í Arion banka stóð í 78,7 krónum eftir lokun markaða í gær og er tæplega átta prósentum herra en útbóðsgengi bréfananna þegar bankinn var skráður á markað. Bréfin hafa lækkað um níu prósent í verði undanfarinn mánuð. – kj

HP PageWide

Ný kynslóð prentara

Afköst

Mikil afköst
og hámarks upptími

Lágt blaðsíðuverð

Ódýrari litaprentun
og frábær prentgæði

HP PageWide fjölnotaprentarar Öruggir, snjallir og afkastamiklir

Prentaðu á skilvirkari hátt með nýju HP PageWide Pro
prenturunum sem byggja á byltingarkenndri prenttækni HP.

Öryggi

Varnir gegn árásum
og reglulegar uppfærslur

Umhverfisvænir

Minni hylki, minna rusl
og margfalt minni orkunotkun
en í laserprenturum

95% minni
rekstrarvara og úrgangur
en ef um sambærilega
laserprentara væri
að ræða.

Láttu okkur sjá um prentreksturinn

Opin Kerfi getur séð um allan rekstur prentumhverfisins sem inniheldur m.a. HP prentlausnir, rekstrarvöru og alla þjónustu ásamt vöktun sem tryggir að pappír og blek er sent þegar lágmarksstöðu er náð. Fyrir þessa þjónustu og alla rekstrarvöru er greitt fast blaðsíðuverð* á samningstímanum.

*nánar tilgreint í samningi.

 Opin Kerfi
– allt er mögulegt

Opin Kerfi // Höfðabakka 9 // 110 Reykjavík // 570 1000 // ok.is

Gylfi segist vona að meiri skynsemi sé komin í hagstjórnina á Íslandi og að það hafi verið ástæðan að baki því að stjórnvöld hafa haldið að sér höndum í uppbyggingu síðustu ár. FRÉTTABLAÐID/EYÞÓR

Stórfelld uppbygging sameini fylkingar

Framkvæmdastjóri Jáverks segir að uppbyggingu í ferðaþjónustu sé að ljúka þar sem erfiðara sé orðið að fjármagna stór verkefni. Þá telur hann að ákall um stórfellda uppbyggingu íbúða geti sameinað fylkingar í þeirri kjaradeilu sem vofir yfir vinnumarkaðinum.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Síðustu ár hafa verið ágæt í takt við uppsveifluna í byggingariðnaðinum en þetta er fljótt að koma og fljótt að fara enda er engin atvinnugrein jafn sveiflukennð. Það koma mögur ár og þá er gríðarlega mikilvægt fyrir fyrirtæki í þessum bransa að hafa mikið og gott eigið fé til þess að takast á við sveiflurnar," segir Gylfi Gíslason, framkvæmdastjóri og einn eigenda Jáverks, í viðtali við Markaðinn. Hann nefnir í þessu samhengi að fyrir fjármálahrunið 2008 hafi um 15.000 manns starfað í mannvirkjageiranum. Sá fjöldi hafi síðan skroppið saman í nánast ekkert á einum degi. „Það er dýrt að reka fyrirtæki sem þarf að vera eins og harmónika.“

Jáverk hefur skilað hagnað öll ár frá stofnun fyrir utan eitt. Hagnaður fyrirtækisins tvöfaldaðist á árinu 2017 þrátt fyrir að tekjur hefðu dregist saman um 12 prósent, eða úr sex milljónum króna í 5,5 milljarða. Spurður hvort hann finni mun á umsvifum í byggingariðnaðinum í heild sinni á árunum 2017 og 2018 segist Gylfi ekki hafa fundið fyrir miklum samdrætti en eðli verkefna sé að breytast.

„Sú gríðarlega uppbygging í ferðaþjónustunni sem hefur átt sér stað á síðustu árum er langt komin og ég tel að henni sé að ljúka. Það er orðið erfiðara að fjármagna stór verkefni í greininni. Á móti kemur að sveitarfélög eru byrjuð að fjárfesta í skólum

●● Það eru margir sem átta sig ekki á því hversu mikil áhrif gengið hefur á byggingariðnaðinn. Það er nánast ekkert annað íslenskt byggingarefni en mölin í steypunni og því hafa gengissveiflur samdægurs brein áhrif á byggingarkostnað.

Gylfi Gíslason,
framkvæmdastjóri Jáverks

og öðrum innviðum í auknum mæli eins og þörf hefur verið á. Svo eru fram undan verkefni hjá ríkinu sem hefur varla byggt hús mjög lengi," segir Gylfi og bætir við að hann telji það hafa verið skynsamlega stefnu hjá stjórnvöldum.

„Gamla hagstjórnin á Íslandi var alltaf þannig að ríki og sveitarfélög mögnuðu sveiflurnar með því að bæta í meðan á uppsveiflu stóð og skera alveg niður í niðursveiflum í stað þess að nota opinberar framkvæmdir til sveiflujöfnunar. Ég vona að það sé komin meiri skynsemi í hagstjórnina og að það hafi verið ástæðan að baki því að stjórnvöld hafa haldið að sér höndum. Það er auk þess mun hagstæðara fyrir stjórnvöld að framkvæma með þeim hætti.“

Jáverk lauk í ár við stórfellda uppbyggingu fyrir Bláa lónið sem fól m.a. í sér byggingu lúxushótel. MYND/ANTON BRINK

Blanda af viðskiptaviti og tækniviti

Gylfi réði sig hjá verktakafyrirtæki eftir stúdentspróf og vann þar í sjó ár. Þá hóf hann viðskiptafræðinám við Háskólann á Bifröst og eftir það lá leiðin út í mastersnám í fjármálum í Edinborg. Þegar Gylfi kom heim úr námi vann hann meðal annars sem fjármálastjóri hjá stóru verktakafyrirtæki í fjögur ár og árið 2004 keypti hann Jáverk

ásamt viðskiptafélaga sínum, Guðmundi B. Gunnarssyni húsa-smíðameistara. Síðan þá hafa tveir starfsmenn bæst við eigendahöpin.

„Ég hef ólíkan bakgrunn miðað við marga aðra í þessum geira og það hefur hjálpað til. Verktakafyrirtækjum hefur jafnan verið stýrt af húsa-smíðameisturum eða

tæknimennuðum einstaklingum sem er gott og gilt en við höfum haft öðruvísi nálgun með því að blanda saman tækniviti og viðskiptaviti. Það hefur til dæmis komið sér vel þegar við erum að fara yfir tilboð. Við vinnum mikið í hópavinnu og það er alltaf kostur þegar það koma ólík sjónarmið á hlutina.“

Byggingarkostnaður sveiflast með genginu

Undanfarnar vikur hefur gengi krónunnar lækkað töluvert gagnvart helstu viðskiptamýntum. Hefur þessi þróun mikil áhrif á byggingariðnaðinn?

„Það eru margir sem átta sig ekki á því hversu mikil áhrif gengið hefur á byggingariðnaðinn. Það er nánast ekkert annað íslenskt byggingarefni til en málín í steypunni og því hafa gengissveiflur samdægurs bein áhrif á byggingarkostnað. Ef við tökum dæmi um glugga þá er langstærstur hluti glugga innfluttur. Gengisveiking krónunnar síðustu daga og vikur hefur hækkað innkaupsverð á gluggum jafnóðum. Því er ljóst að ef gengið heldur áfram að veikjast mun byggingarkostnaður hækka. Þetta er mikið áhyggjuefni, sérstaklega hvað varðar íbúðabyggingar.“

Hvernig metuðu horfurnar í efnahagslífinu næstu misserin?

„Byggingariðnaðurinn er mjög háður almennu ástandi í þjóðfélaginu. Það er óvissuástand en maður sér enga ástæðu fyrir því nema komandi kjaraviðræður og sú tímabundna óvissa sem er í flugrekstri. Allar undirstöður virðast traustar og hagtölur benda til þess að það sé óþarfi að hafa áhyggjur en svona er þetta nú samt. Óvissan þýðir að fjármögnunarfyrirtæki eru varkárari og ég vona að verktafar séu einnig varkárari. Það er vonandi að okkur tækist að leysa þau á þann hátt að ekki valdi kollsteypu.“

Gylfi segist nokkuð bjartsýnn á að næstu tvö til þrjú árin verði ástandið í þjóðfélaginu þokkalegt. Hagkerfið leit í jafnvægi eftir drjúgum vöxt undanfarna ára. Aðspurður segir hann ólíklegt að erlent starfsfólk í byggingariðnaðinum muni í auknum mæli fara úr landi á næstunni en ofyrirséðir atburðir eins og áföll í ferðaþjónustu sem draga úr eftirspurn eftir íbúðum geti hins vegar breytt stöðunni skyndilega. „Síðan er það þannig að ef allt lendir á hvolfi í verkföllum í nokkra mánuði er ljóst að stór hluti af því erlenda starfsfólki sem er í tímabundnum verkefnum hér á landi mun ekki bíða lengi eftir að kjaradeilan leysist,“ segir Gylfi.

Launahækkanir

leysa ekki húsnæðisvandann

Ákall um aðgerðir á húsnæðismarkaði hefur bæði komið fram í samningsáhræstum Samtaka atvinnulífsins og kröftum verkafélagsfélaga. Getur mál-efnið orðið lykilla að farsælum kjaraviðræðum?

„Mín tilfinning er sú að húsnæðis-öryggi sé mál sem ríki, sveitarfélög og stjórnvöld og launþegar eigi að geta sameinast um. Það er ljóður á samfélaginu að við séum búin að eyða tíu árum vitandi að það sé íbúðaskortur án þess að ráðast í rót-tækar aðgerðir. Húsnæðisöryggi er grundvöllur fyrir sjálfsvirðingu og sjálfstæði fólks,“ segir Gylfi. „En launahækkanir munu ekki leysa þennan grundvallarvanda. Íbúðum mun ekki fjölga við hækkan launa og þær verða ekki ódýrari. Það þarf stórfellda íbúðauppyggingu og lausnir fyrir mismunandi tekjuhópa, og þetta þarf að gerast hratt og skilvirkt,“ segir hann og bætir við að fordæmi séu fyrir átaki í uppyggingu íbúðarhúsnæðis fyrir tiltekna tekjuhópa, til að mynda þegar ráðist var í uppyggingu á verkamannabústöðunum við Hringbraut.

Hvers vegna hefur markaðurinn ekki náð að útvega sumum hópum húsnæði?

„Það er ákveðinn brestur á markaðinum í þeim skilningi að stór hluti þeirra íbúða sem verði er að byggja er utan seilingar flestra tekjuhópa. Síðustu ár hefur verðið byggt mikið af íbúðum á verðbilinu 60 til 100 milljónum en það er ekki verðið að byggja nægjanlegt magn íbúða fyrir hópa eins og fólk sem er að klára nám og koma inn á vinnumarkaðinn,“ segir Gylfi. „Mér sýnist að þessar áfærri auðir séu að seljast illa, þó að það sé auðvitað misjafnt eftir svæðum, og að öll sala tengd miðbænum hafi verið erfið síðustu mánuði. Sum verkefni hafa þó vissulega gengið vel.“

Þá varpar Gylfi fram þeirri spurningu hvers vegna í ósköpunum sé

Erlenda hlutfallið fari upp í allt að 50%

Deyfð á íslenska verðbréfa-markaðinum hefur verið rakin til þess að lífeyrissjóðirnir einblíni nú á að fjárfesta erlendis. Frá ársbyrjun 2016 hefur vægi innlendra hlutabréfa í eignasafni lífeyrissjóðanna minnkað úr tæplega 13 prósentum í 9,9 prósent. Á sama tíma hefur hlutfall erlendra eigna farið úr rúmlega 22 prósentum í 26 prósent. Gylfi, sem er varaformaður Gildis lífeyrissjóðs, segir að með tímanum fari hlutfallið upp í 40 prósent og jafnvel hærra.

„Lífeyrissjóðirnir hafa í samræmi við eðlilega áhættu-dreifingu verið að auka fjárfestingar sínar erlendis og í öllum eignaflokkum. Við bjuggum við gjaldyrshöft í mörg ár þannig að þetta tekur sinn tíma. Fjárfestingarstefna Gildis eins og hún er í dag miðar að því að koma erlenda hlutfallinu í 35% á árinu en að hámarki 45% prósent en það getur vel verið að hlutfallið verði hækkað í næstu endurskoðun á stefnunni. Ég tel persónulega að þetta hlutfall megi fara upp í 50 prósent í hægum skrefum,“ segir Gylfi.

verði að byggja svo mikið af svo dýrum íbúðum, og hann svarar um hæl.

„Fæstir gera sér grein fyrir því hversu mikið tíminn telur af verði byggingar. Segjum að einhvers staðar sé óskipulagt svæði. Það þarf að koma í gegn deiliskipulagi, síðan öllum byggingarnefndarteikningum, og þá er fjármagnskostnaðurinn orðinn himinhlý þegar menn byrja loksins að byggja. Ég held að það láti nærri að byggingarkostnaðurinn, þ.e.a.s. efni og vinna á byggingarstað, sé aðeins um 50 prósent af endanlegu söluverði íbúðar. Við sem erum í þessum bransa getum sagt margar sögur af óskilvirki í kerfinu sem eru svo furðulegar að það trúir manni enginn,“ segir Gylfi og nefnir að hann hafi um morguninn hitt hättsettan bankamann sem sagðist vera að byggja sumarhústað. „Hann sagðist skilja hvers vegna við verktafar værum „alltaf að væla“ og sagði að þetta væri eitt floknasta verkefni sem hann hefði glimt við.“

Íþyngandi kvaðir í deiliskipulagi hverfa geta orðið til þess að hækka íbúðaverð verulega, að sögn Gylfa. Hann nefnir bílastaðahús sem dæmi. „Segjum að þú ætlir að byggja 45 fermetra íbúð og að íbúðin kosti 500 þúsund krónur á fermetranum, eða um 22,5 milljónir samtals. Þá er kannski kvæði í deiliskipulagi um að það verði eitt stæði í bilageymslu að fylgja en það hækkar kostnaðinn um sirka fimm eða sex milljónir. Þarna erum við að tala um að hátt í fjórðung af íbúðaverðinu megi rekja til bílastæðis sem þú átt niðri í kjallara og þú ert bara að reyna að eiga þak yfir höfuðið.“

Þétting byggðar hækkar húsnæðisverð

Ofan á fjármagnskostnaðinn, byggingarkostnaðinn, lóðaverð og þann kostnað sem hlýst af kvöðum í deiliskipulaginu bætast síðan opinber gjöld sem auka heildarkostnaðinn enn meira, og þar af leiðandi íbúðarverðið.

„Sum sveitarfélög hafa farið í þann ljóta leik að notfæra sér lóðaskortinn með þeim hætti að búa til ný gjöld sem eru kölluð ýmsum nöfnum eftir sveitarfélögum, eins og byggingar-réttargjald og innviðagjald. Ég hef stundum kallað þetta kynslóðaskatt vegna þess að fólk af minni kynslóð borgaði ekki fyrir uppyggingu skóla í hverfinu sínu í gegnum íbúðaverðið. Við borguðum fyrir hana með útsvari og fasteignagjöldum. Þessi gjöld eru að minnu mati ólögleg og það er mjög mikilvægt að þau verði afnumin.“

Hefur þéttingarstefna sveitarfélaga stuðlað að því að húsnæðisverð sé hærra en það þurfi að vera?

„Sum sveitarfélög hafa verið að

50%

er hlutfall byggingarkostnaðar af söluverði íbúðar í sumum tilfellum.

Ég er í sjálfu sér hlynntur þéttingu en það má ekki gleyma því að þéttingin hefur áhrif á verðið. Fjármagnskostnaður er miklu hærri í þéttingarverkefnum vegna þess að þau taka lengri tíma.

Gylfi Gislasón, framkvæmdastjóri Jáverks

reka þéttingarstefnu sem ég er í sjálfu sér hlynntur en það má ekki gleyma því að þéttingin hefur áhrif á verðið. Fjármagnskostnaður er miklu hærri í þéttingarverkefnum vegna þess að þau taka lengri tíma.

Í fyrsta lagi er erfiðara að koma öllu skipulagi í gegn og þess vegna byrjar fjármagnskostnaðurinn að tikka fyrir inn.

Í öðru lagi er erfiðara og tímafrekara að byggja í þröngum aðstæðum. Það eru flestir sammála um að þetta þurfi byggð að einhverju leyti en við þurfum að finna milliveg,“ segir Gylfi. Hann telur að í stað þess að leggja sérstök gjöld á uppyggingu á þéttingarreitum eigi að veita afslátt.

„Það er verðið að nota innviði sem eru fyrir hendi og þess vegna er þétting byggðar mun ódýrari fyrir sveitarfélög. Í stað þess að bæta gjöldum ofan á ættu þau að fella gatnagerðargjöldin niður eða gefa afslátt af þeim.“

Langtímahugsun

skýrir langan líftíma

Jáverk var stofnað á Selfossi og er á 27. starfsári sínu sem telst hár aldur hjá verktafayrirtæki á sömu kennitölu. Fyrirtækið tekur að sér byggingarverkefni fyrir aðra og ræðst einnig í eigin verkefni. „Þetta hefur verið farsæll og stöðugur rekstur hjá okkur í gegnum tíðina. Það hefur aldrei verið markmiðið að vera stærsti byggingarverktakinn á Íslandi en við viljum vera í ákveðnum stærðarflokki til þess geta tekið á við verkefni af nánast hvaða stærðargráðu sem er,“ segir Gylfi. Aðspurður segir hann að frábært starfsfólk, lítil starfsmannavelta og langtímahugsun sé ein af skýringunum á bak við langan líftíma fyrirtækisins.

„Sú stefna hefur skilað sér í að flest okkar verkefna eru tilkomin með frjálsum samningum við verkkaupa. Traust og orðspor skipta öllu,“ segir Gylfi.

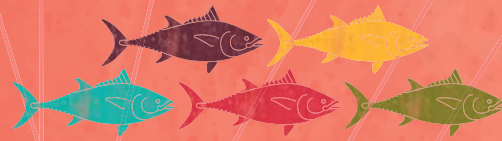
Þá hafi fyrirtækið lagt upp úr því að byggja upp traust viðskiptasambönd við viðskiptavinina sína hvort sem um er að ræða verkkaupa, íbúðakaupendur, birgja eða undirverktaka.

„Fyrirtækið á að lifa af eigendur sína, við ætlum ekki bara að hagnast á einu verkefni. Það má líka nefna að við höfum byggt upp þá þekkingu sem þarf til að kostnaðaráætlanir standist hvort sem við erum að vinna í tilboði fyrir aðra eða í eigin verkefnum.“

Á þessu ári lauk Jáverk við stórfellda uppyggingu fyrir Bláa lónið sem fól í sér byggingu hágæðaheilsulindar, stækkuð lönsins og byggingu lúxushotels. Um gríðarstórt verkefni var að ræða sem var mjög kreifjandi og segir Gylfi að verkið sé eitt þá skemmtilegasta sem fyrirtækið hafi tekið að sér hingað til. Á meðal þeirra verkefna sem eru í höndum Jáverks í dag eru uppygging á stóri vöruhúsi í Korngöllum fyrir Innes og á 125 stúdentabúðum fyrir Háskólann í Reykjavík.

sushi social

TÚNFISK FESTIVAL

23.-27. október

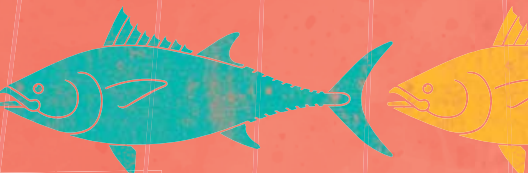
Níu spennandi réttir úr bláuggatúnfiski. Fiskurinn er fluttur heill til landsins og með honum kemur skurðarmeistarinn Nobuyuki Tajiri sem sér um að hluta fiskinn niður eftir öllum kúnstarinnar reglum.

MATSEÐILL

- AKAMI nigiri - 2 bitar 1.290 kr.
- TORO nigiri - 2 bitar 1.590 kr.
- AKAMI sashimi - 4 bitar 1.390 kr.
- TORO sashimi - 4 bitar 1.690 kr.
- O-TORO sashimi - 4 bitar 1.990 kr.
- TEKKA maki - 6 bitar 2.490 kr.
- Túnfisk TARTARE 2.290 kr.
- Túnfisk CARPACCIO 2.690 kr.
- SNÖGGSTEIKTUR túnfiskur 2.990 kr.

SMAKKSEÐILL
5 túnfiskréttir og eftirréttur
8.990 kr.

Unnendur túnfisks mega alls ekki láta þetta framhjá sér fara.

Borðapantanir í síma 568 6600 og á sushisocial.is

SUSHI SOCIAL • Þingholtsstræti 5

Nettó ætlar að tífalda netverslunina

Framkvæmdastjóri verslunar sviðs Samkaupa segir mikinn vöxt í netverslun með matvörur fram undan. Viðskiptavinir kaupir ferskvörur á netinu í jafnmiklum mæli og í venjulegum verslunum. Skoða opnun á fimm nýjum afhendingarstöðum vegna eftirspurnar.

Netverslun Nettó hefur vaxið ört frá því að henni var hleypt af stokkunum fyrir rúmu ári í gegnum markaðstorgið aha.is. Fyrirtækið stefnir á mikinn vöxt næstu árin í takt við aukin matarinnkaup landsmanna á netinu.

„Hver mánuður sem líður er stærsti mánuðurinn. Október verður stærsti mánuðurinn frá upphafi, nóvember verður stærsti mánuðurinn frá upphafi og svo koll af kolli. Við erum að sjá fyrir okkur að á næstu þremur árum muni netverslun Nettó tífalda að stærð,“ segir Gunnar Egill Sigurðsson, framkvæmdastjóri verslunar sviðs Samkaupa.

Samkvæmt skýrslu Rannsóknarseturs verslunarinnar var ársvöxtur í sölu á mat á netinu næstum 170 prósent þegar velta á fyrri helmingi 2017 er borin saman við sama tímabil 2018. „Matvörur hafa verið á eftir öðrum vörum eins og raf-tækjum og fatnaði í netverslun en við sjáum mikinn vöxt fram undan. Þetta er svipað og þegar maður hikaði við að klára fyrstu flugmiðakaupin á netinu og hringdi í söluskrifstofuna. Þegar þetta er komið í vana verður ekki aftur snúið.“

Gunnar Egill segir að það hafi komið á óvart hversu stór hluti ferskvörur eru af matarkaupum fólks í netverslun Nettó. „Eg hafði búið teymið undir það að megnið af söluinni yrði hilluvörur. Síðan kom á daginn að þeir sem eru að versla á netinu haga sér eins og í venjulegri verslun og treysta okkur til að útvega góðar ferskvörur,“ segir Gunnar Egill og bætir við að einnig hafi komið á óvart að þeir sem panta á netinu virðast horfa lengra fram í tímann en þeir sem fara í verslanir. Salan sé hlutfallslega meiri.

Gunnar Egill segir að hver mánuður sem líði sé stærsti mánuðurinn í sölu. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

Fleiri afhendingarstaðir í pípunum Í upphafi var einn afhendingarstaður, í Mjóddinni, en fyrr á þessu ári var strax farið í að bæta öðrum við vegna mikillar eftirspurnar. Þá eru fjórir til fimm á teikniborðinu.

„Við sáum að margir í vesturhluta borgarinnar nýta sér þjónustuna í Mjóddinni og við ákváðum þá að opna aðra afhendingarstöðu úti á Granda. Nú erum við að skoða það að opna einn til tvo afhendingarstaði á höfuðborgarsvæðinu og möguleikann á að opna á Akureyri og í Reykjanesbæ. Við fáum sífellt fleiri beiðnir um að opna á Akureyri og í Reykjanesbæ og við metum það svo að þessi markaðssvæði geti

Netverslun á vörum Nettó fer fram gegnum markaðstorgið aha.is.

Ég hafði búið teymið undir það að megnið af söluinni yrði hilluvörur. Síðan kom á daginn að þeir sem eru að versla á netinu haga sér eins og í venjulegri verslun og treysta okkur til að útvega góðar ferskvörur.

verið nógu stór til þess að standa undir þjónustunni.“

Unnið er að því að setja upp sjálfvirk afhendingarstöð í Mjódd þar sem fólk getur sótt pantaðar vörur í sérstaka skápa. „Hugmyndin er sú að þú pantar og þú færð sendan kóða. Þegar þú kemur síðan niður á staðinn slærðu inn kóðann og skáparnir opnast. Það er einn skápur fyrir frystivörur, annar fyrir kælivörur og þriðji fyrir hilluvörur.“

Þá segir Gunnar Egill að það hafi verið áskorun að sníða lausn fyrir eins lítinn markað og Ísland, og halda verði lágu. „Við ákváðum að fara þá leið að nýta verslanir Nettó og okkar góða starfsfólk þar til að veita þjónustuna í stað þess að vera með miðlægt vöruhús. Það er skilvirkni í formi samnýtingar og gerir okkar einnig kleift að viðhalda gæðunum betur en ella. Síðan höfum við séð þetta skila sér í ánægju viðskiptavina því miðað við mælingar hefur Nettó aldrei séð eins háan ánægjustuðul og sést hjá viðskiptavinum netverslunar.“ – tfh

Almenni lífeyrissjóðurinn er fullgildur lífeyrissjóður og hefur starfsleyfi samkvæmt lögum um skyldtryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Hjá sjóðnum starfar samheldinn hópur starfsmanna sem leggur metnað sinn í að vinna vel fyrir sjóðfélaga og veita úrvalsjónustu. Í boði er vinnustaður sem hlúir að starfsfólki með góðri vinnuástöðu og áhugaverðum og fjölbreyttum verkefnum.

ÁHÆTTUSTJÓRI

Almenni lífeyrissjóðurinn óskar eftir að ráða áhættustjóra til að hafa umsjón með áhættustýringu og innra eftirliti hjá sjóðnum í samræmi við áhættustefnu og áhættustýringarstefnu sjóðsins. Næsti yfirmaður áhættustjóra er framkvæmdastjóri.

Helstu verkefni

- Umsjón með eigin áhættumati, mótun áhættustefnu og áhættustýringarstefnu
- Umsjón með eftirlitsaðgerðum í takt við áhættu- og áhættustýringarstefnu
- Framkvæmd greininga og eftirlits. Önnur verkefni tengd áhættueftirliti
- Heildaryfirsýn yfir verkferla, áhættumöt, skýrslur innri endurskoðanda, innri úttektir, o.fl.
- Ritari endurskoðunarnefndar
- Samskipti, skýrslugerð og miðlun upplýsinga til eftirlitsaðila og stjórnenda

Hæfniskröfur

- Greiningarhæfni, samskiptahæfni, frumkvæði, sjálfstæð og öguð vinnubrögð
- Háskólamenntun sem nýttist í starfi
- Hæfni í að greina tölulegar upplýsingar og setja þær fram með skipulögðum hætti
- Reynsla af notkun fyrirspurnartóla fyrir gagnagrunna
- Gott vald á íslensku og ensku
- Reynsla af áhættustýringu er kostur

Upplýsingar veitir:

Sverrir Briem, sverrir@hagvangur.is

Umsóknarfrestur er til og með 5. nóvember 2018.

Umsóknir óskast fylltar út á www.hagvangur.is

Umsóknnum skal fylgja ýtarleg ferilskrá og kynningarbréf.

Bílabúð Benna áskilur sér rétt til breytinga án fyrirvara á verð og búnaði.

Ríkulegur staðalbúnaður: 7 giru PDK sjálfskipting með skiptingu í stýri, leður og Alcantara innrétting, rafdrifnó ökumannssæti, 18" álfelgur, Led dagljósabúnaður, tvöföld sjálfvirk miðstöð með loftkælingu, fullkomid hjómkerfi, bluetooth símkerfi, sport aðgerðarstýri, rafdrifinn afturhlæri, skriðstillir (Cruise Control), akgreinavari, o.m.fl. Sjá meiri staðlbúnað á benni.is

Fjölskyldusport.

Porsche framleiðir marga af mögnuðustu sportbílum heimsins. Nú er kominn í umferð sportjeppi sem sameinar bestu eiginleika Porsche; Macan. Hann framkallar sportupplifun fyrir alla fjölskylduna, Macan er fjölskyldusport.

Vertu velkomin(n) með fjölskylduna í Porsche-salinn og upplifðu sportið.

Hestöfl: 252
Hámarkstog: 370Nm
Hröðun: 6.5 sek. 0-100 km.klst. með Sport Chrono

PORSCHE

**Bílabúð
Benna**

Porsche á Íslandi | Bílabúð Benna:
Vagnhöfða 23 | 110 Reykjavík | S: 590 2000
www.benni.is | www.porsche.is

Opnunartími:
Virka daga frá 9:00 til 18:00
Laugardaga frá 12:00 til 16:00

Skotsilfur

Óvæntur bandamaður

Ragnar Ónundarson, fyrrverandi bankastjóri lðnaðarbankans, er sagður vera nafna sínum Ragnar Þór Ingólfssyni, formanni VR, og fleiri leiðtogum verkalyðshreyfingarinnar innan handar í kjaraviðræðum. Er bankamaðurinn fyrrverandi sagður koma að hugmyndavinnu innan verkalyðshreyfingarinnar fyrir komandi baráttu en Ragnar hefur verið í önn við að tala máli hreyfingarinnar á Facebook-síðu sinni. Að sögn kunnugra hefur Þór Saari, fyrrverandi þingmaður og bankaráðsmaður Seðlabankans, jafnframt ráðlagt leiðtogunum um hin ýmsu mál er varða kjaraviðræðurnar.

Rökin brostin

Vonir eru bundnar við að peningastefnufélag Seðlabankans samþykki að létta á innflæðis höftunum þegar nefndin kemur saman í byrjun næsta mánaðar. Ljóst þykir að upphafleg röksemdir bankans fyrir höftunum eru brostnar enda hefur vaxtamunur við útlönd snarminnkað á undanförunum misserum og gengi krónunnar hriðfallið gagnvart viðskiptamýntum sínum. Þannig sagði **Már Guðmundsson** seðlabankastjóri í mars að afnáms haftanna gæti leitt til mun herra gengis sem gæti aftur valdið skaða og óvissu. Öllum ætti að vera ljóst að nú er lítil hætt á slíku ofrísí krónunnar.

Binda vonir við lífeyrissjóðina

Fjárfestar munu fylgjast vel með framsangi skuldabréfaúboðs Heimavalla, sem ætti að hefjast í kjölfar uppgjörs félagsins á morgun, en með því hyggst leigufélagið endurfjármagna langtímaskuldir sínar. **Guðbrandur Sigurðsson** forstjóri og ráðgjafar félagsins hafa lagt ríka áherslu á að fá stærstu lífeyrissjóði landsins til þess að taka þátt í útboðinu en þátttaka sjóðanna er talin forsenda þess að útboðið heppnist vel. Ef það gengur ekki upp sjá sumir hluthafar fáa aðra kosti í stöðunni en að félagið verði einfaldlega leyst upp.

Moody's lækkar lánshæfiseinkunn Ítala

Ávöxtunarkrafa ítalskra ríkisskuldabréfa rauk upp eftir að Moody's lækkaði lánshæfiseinkunn landsins og hóttaði að færa einkunnina niður í ruslflokk. Ákvörðun matsfyrirtækisins vakti mikla athygli í landinu, eins og sést á forsiðum allra helstu dagblaða Ítala, en sérfræðingar Moody's gagnrýna harðlega fjárlagafrumvarp ítölsku ríkisstjórnarinnar sem gerir ráð fyrir þrefalt meiri halla en leyfilegt er samkvæmt reglum ESB. NORDICPHOTOS/GETTY

Virkum fjárfestum fækkar

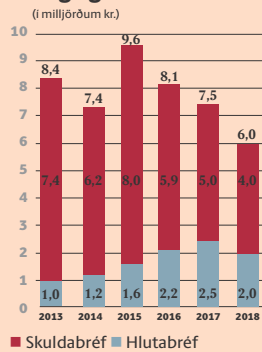

Ragnar Dyer framkvæmdastjóri Júpiter

Dagleg meðalvelta á verðbréfa-markaði hefur dregist saman um næri 30% frá 2013. Helsta ástæðan framán af var minnkandi velta á skuldabréfamarkaði, en leiðrétt fyrir vísitölu neysluverðs hafa skuldabréfavíðskipti það sem af er ári ekki verið jafn litil síðan 2000. Ef skoðaður er tölur frá 2017 og það sem af er 2018, hvort heldur sem er í hlutabréfum eða skuldabréfum, er samdrátturinn um 20% milli ára. Lita má svo á að dagleg meðalvelta skráðra verðbréfa á Íslandi sé einn mælikvarði á viðskiptavilja markaðsaðila. Fleiri viðskipti, og þar með aukin velta, gefa til kynna fjölbreyttari skoðanaskipti markaðsaðila, og er auk þess einn mælikvarði á seljanleika. Markaðsverð endurspeglar því undirliggjandi áhættu betur ef veltan er meiri.

Eina árið frá 2013 þar sem veltan jókst á milli ára í báðum verðbréfa-flokkum var 2015, eða um 30%. Nýfjárfesting erlendra aðila í verðbréfum var kraftmikil það ár, en

Dagleg meðalvelta

erlend nýfjárfesting nam um 60 milljörum, um 90% af þeirri upphæð fór í skuldabréf. Heildarupphæð nýfjárfestingar minnkaði í 40 milljarða árið eftir, en þá fór að bera meira á hlutabréfafjárfestingum. Sama ár var tilkynnt um innflæðis höft á fjármagn sem áður hafði leitað á skuldabréfamarkaðinn. Á fyrstu 8 mánuðum þessa árs leituðu aðeins 100 milljónir af erlendu innflæði inn á skuldabréfamarkaðinn, á sama tíma komu um 11 milljarðar inn á hlutabréfamarkaðinn. Ljóst er að verulega hefur hægt á erlendu innflæði inn á verðbréfamarkað.

Það er varla tilviljun að samdráttur í erlendu innflæði hafi farið saman með minnkandi veltu. Erlanderannsóknir benda til þess að velta sé meiri á mörkuðum með erlent innflæði. Það kann að skýrast af því að eðli erlendra fjárfesta er annað en innlendra. Stærstu fjárfestarnir hér á landi eru lífeyrissjóðir sem hreyfa sig mun sjaldnar en aðrir þegar kemur að fjárfestingarákvörðunum. Þá hafa sjóðirnir einbeitt sér í auknum mæli síðastu misseri að erlendum fjárfestingum og sjóðsfélagalánum, sem dregur úr fjármagni sem leitar að fjárfestingarákvörðunum. Samhliða hafa innlendir verðbréfa- og fjárfestingasjóðir farið minnkandi. Þetta hefur haft þau áhrif að velta innlendra stofnanafjárfesta hefur minnkað.

Hlutfall erlendra fjárfesta á hlutabréfamarkaði er tæplega 19% um þessar mundir, en hlutfallið var rúmlega 25% árið 2017 eftir ágætis aukningu milli ára. Fyrir það hæst árið 2007 þegar hlutfallið var tæplega 39%, ekki ósvipað og á Norðurlöndunum í dag. Minnkandi hlutfall erlendra fjárfesta hefur þannig dregið úr hlutfalli virkra fjárfesta á markaðnum, samhliða því sem stórir innlendir fjárfestir hafa dregið úr viðskiptum sínum. Þá hefur hlutabréfaeign almennings lítið breyst frá 2010, þegar hlutfallið minnkaði í 4,5%, en meiri virkni fylgir

oft á tíðum minni fjárfestum. Hlutfallið var rúmlega 13% að meðaltali 2002-2007. Minni velta á hlutabréfamörkuðum getur þó einnig hafið úr áhringarmynd þess að dregið hafi úr háuga fjárfesta sökum legrar ávöxtunar. Uppgjör þó nokkurra fyrirtækja hafa valdið vonbrigðum um undanförunu auk þess sem stærð hlutabréfamarkaðarinnar og fjöldi skráðra fyrirtækja er umhugsunarefni. Margir fjárfestar treysta sér aðeins til að eiga ákveðið hlutfall í hverju fyrirtæki sökum áhættu. Því er fyrir öllu að fá fjölbreyttari fjárfestaförunu inn á íslenskan verðbréfamarkað.

Fjölga þarf virkum fjárfestum ef tryggja á eðlilega verðmyndun á fjármálamörkuðum hér á landi. Við erlendis er lítið á aðkomu erlendra fjárfesta sem styrkleikamerki – til marks um traust þeirra á hagkerfinu. Auk þess fylgir slíkur fjárfestum agi, þar sem erlendir sjóðir starfa oftast nær eftir ströngum fjárfestingarskiðryðum. Þannig getur aðkoma þeirra stutt við framþróun fjármálakerfisins hér á landi. Að sama skapi þarf að leita leiða til virkja betur innlendra fjárfesta. Banka- og fjármálakerfið þarf að koma betur til móts við einstaka fjárfesta með lausnum sem henta nýjum fjárfestingarveruleika. Nánar verður fjallað um slíkar lausnir í næstu greinum á vegum Kviku og Júpiter.

Rétt' upp hönd strákar

Eva Magnúsdóttir verkefnisstjóri Jafnvægisvogar FKA

Rétt' upp hönd ef þú vilt taka raunveruleg skref í átt að jafnrétti. Þetta er einfaldlega ekki komið og staðreyndin er sú að með sama hraða þá verður fullu jafnrétti ekki náð í atvinnulífinu fyrr en á næstu öld. Lög um kynjakvóta í stjórnun fyrirtækja með yfir 50 starfsmenn voru sett 2010 og tóku þau gildi 2013. Lögin gera ráð fyrir því að hlutfall hvors kyns í stjórninni skuli vera að minnsta kosti 40% í lok ársins 2013. Eftir gildistöku laganna var hlutfall kvenna orðið að 33% í stjórnun fyrirtækja en hefur staðið í stað síðan lögin tóku gildi. Lögin hafa að auki lítil áhrif haft á stöðu kvenna í framkvæmdastjórnunum eins og vonir stóðu til og sem dæmi í félögum sem eru skráð á hlutabréfa-

markað eru konur í framkvæmdastjórnun einungis 25%. Til þess að bregðast við þessari stöðun hleypti FKA af stokkunum verkefninu Jafnvægisvogni í samstarfi við velferðarráðuneytið, Deloitte, Sjóvá, Morgunblaðinu og Pipar\TBWA. Er markmiðið með verkefninu að auka á jafnvægi kynja í efsta lagi stjórnunar fyrirtækja í íslensku viðskiptalífi með það að markmiði að árið 2027 verði hlutfallið á milli kynja 40/60 í framkvæmdastjórnunum. Í anda markmiða Jafnvægisvogar framleiddi auglýsingastofan Pipar\

markað eru konur í framkvæmdastjórnun einungis 25%. Til þess að bregðast við þessari stöðun hleypti FKA af stokkunum verkefninu Jafnvægisvogni í samstarfi við velferðarráðuneytið, Deloitte, Sjóvá, Morgunblaðinu og Pipar\TBWA. Er markmiðið með verkefninu að auka á jafnvægi kynja í efsta lagi stjórnunar fyrirtækja í íslensku viðskiptalífi með það að markmiði að árið 2027 verði hlutfallið á milli kynja 40/60 í framkvæmdastjórnunum. Í anda markmiða Jafnvægisvogar framleiddi auglýsingastofan Pipar\

Í félögum sem eru skráð á hlutabréfamarkað eru konur í framkvæmdastjórn einungis 25%.

TBWA metnaðarfullt myndband sem tók flugdi á samfélagsmiðlunum í síðustu viku. Myndbandið lýsir myntunni sem byggir á því að konur séu ekki nægilega vel menntaðar, þær hafi ekki reynslu og séu tregar

á rétta upp hönd og taka ábyrgð. Konur hafa rétt upp hönd í mörg ár og hjá FKA eru listar þar sem fjöldi kvenna hefur lýst sig reiðubúna að koma fram í fjölmöldum og taka sæti í stjórnun. Myndbandinu Rétt' upp hönd er ætlað að vekja athygli á uppdrættum höndum kvenna. Mælaborð jafnréttis verður kynnt á ráðstefnu FKA og samstarfsaðila þann 31. október næstkomandi á hóteli Nordica. Karlur eru sérstaklega hvattir til að koma og taka þátt í umræðunni um eitt mikilvægasta málefni framtíðar, jafnrétti.

Vissir þú að...

... Oddi prentar að meðaltali 600 þúsund nafnspjöld á ári?

Við prentum samt líka ársskýrslur, boðskort, bæklinga, dagatöl, dagbækur, einblöðunga, fjölpóst, límmiða, markpóst, matseðla, möppur, skrifstofugögn og veggspjöld, svo fátt eitt sé nefnt.

Góður árangur í rekstri byggir á skynsamlegum ákvörðunum. Áratuga þekking okkar og reynsla tryggja þér fyrsta flokks ráðgjöf og aðstoð við greiningu á þínum þörfum. Hafðu samband og leyfðu okkur að aðstoða þig við að finna þá lausn sem hentar þínum rekstri best.

Hafðu samband fyrir nánari upplýsingar - s. 515-5000

www.odd.is

Stjórnar- maðurinn

Stafræn framtíð?

Stremjandiþjónustan Netflix tilkynnti nýlega að félagið hygðist ráðast í skuldabréfaútböð til að fjármagna framleiðslu nýs efnis. Safna á tveimur milljörðum dala, en Netflix hyggst eyða 8 milljörðum í eigin framleiðslu á næsta ári. Um er að ræða um þriðjungsaukningu milli ára. Samkvæmt því mun Netflix bjóða upp um 700 sjónvarpsseriur framleiddar undir eigin nafni. Netflix, sem starfar í 190 löndum og með sína 130 milljónir áskrifenda, er því ekki bara útbreiddasta „sjónvarpsrás“ í heiminum heldur einnig afkastamesti framleiðandinn. Mun afkastameiri en nöfn sem almennt eru tengd við slíka framleiðslu, svo sem Sony, Warner, HBO, Fox og fleiri.

Væringar í sjónvarpsbransanum bera þessa líka merki. Hefðbundin afþreyingarfyrirtæki leita sér skjóls í stærri einingum. Þaði Twentieth Century Fox og Comcast buðu í breska sjónvarpsrisann Sky, en Comcast varð hlutskarpara. Disney hefur handsalað samninga um kaup á tilteknum eignum Fox. Viðbragðið við sókn Netflix og Amazon og þeirra líka inn á markaðinn virðist því vera að búa til alhlíða afþreyingarfyrirtæki sem sinna öllu frá sjónvarps- og farsimaþjónustu yfir í guð má vita hvað. Stærstu aðilar á innlenda markaðnum, Síminn, Sýn og Nova, fara sömu leið. Síminn hefur lengið verið alhlíðaafþreyingarfyrirtæki. Sýn varð það með kaupum á tilteknum eignum 365 og Nova virðist einnig vera á sömu leið með nýju appi.

Gallinn er að Ísland er litíð markaðssvæði sem enn útsettara er fyrir erlendum risum eins og Netflix eða Amazon. Þá sérstaklega er svo virðist sem yfirvöld láti slík fyrirtæki ekki spila eftir sömu leikreglum og þau innlendu hvað varðar textum, skattheimtu, takmarkanir við auglýsingum og fleiru. Sérstaka hinna hefðbundnu afþreyingarfyrirtækja liggur hins vegar enn í íþróttaefninu. Netflix, Facebook eða Amazon hafa ekki enn unnið stórkostlega landvinninga þar, þótt þau hafi dýft tanni ofan í. Ljóst er að markaðsvirði stremjandiþjónustunnar Netflix endurspeglar þá trú að framtíðin sé nýju en ekki gömlu afþreyingarfyrirtækjanna. Kannski eru beinar íþróttaútsendingar síðasta haldreipi gömlu risanna á sjónvarpsmarkaði.

Því voru eflaust einhverjir sem önduðu léttar þegar í ljós kom að internetfyrirtækin létu réttindin að ensku úrvalsdeildinni í knattspyrnu fyrir Bretlandsmarkað nokkurn veginn í friði. Þróunin í Bretlandi hefur nefnilega oftast gefið visbendingu um þróun mála. Líklegast er því að áskriftarsjónvarpið lifi áfram enn sem komið er. Að minnsta kosti til næstu þriggja ára.

Félag Eiríks með 5,4 milljarða í eigið fé

Eignarhaldsfélagið VGJ, sem er að mestu í eigu Eiríks Vignissonar, hagnaðist um líðlega 228 milljónir króna á síðasta ári og jókst hagnaðurinn um 58 prósent frá fyrra ári, að því er fram kemur í ársreikningi félagsins.

Mestu munaði um söluhagnað hlutabréfa sem nam tæpri 201 milljón króna á árinu en arður af hlutabréfaeign félagsins var rúmlega 88 milljónir króna.

Eigið fé félagsins, sem er að 90 prósentu hluta

Eiríkur Vignisson

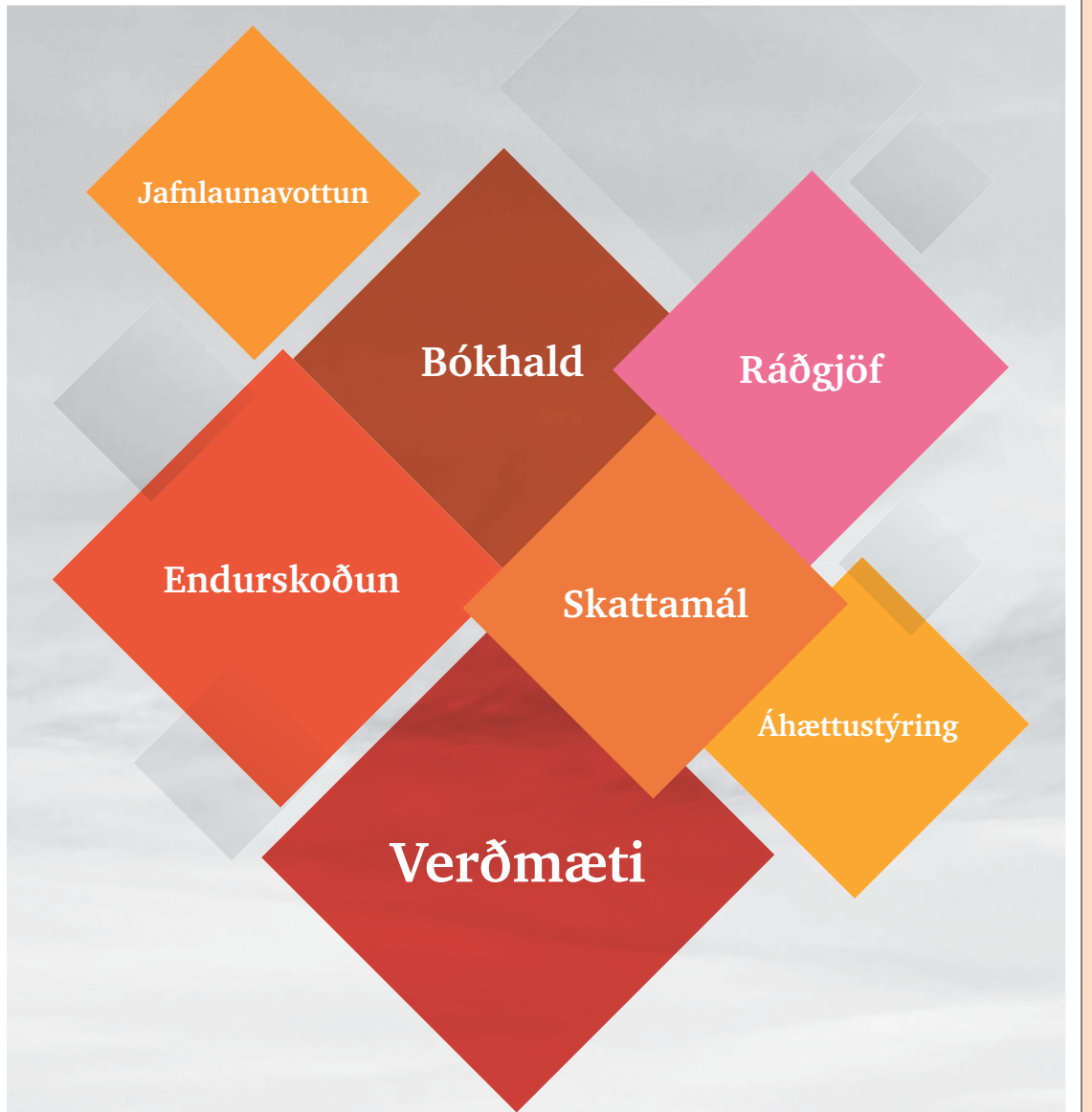
í eigu Eiríks, framkvæmdastjóra Vignis G. Jónssonar, dótturfélags HB Granda, nam 5,4 milljörðum króna í lok síðasta árs en á sama tíma átti félagið eignir upp á 5,7 milljarða króna. Félag Eiríks er á meðal stærstu hluthafa í HB Granda, Heimavöllum og Kvíku banka.

Stjórn félagsins leggur til að greiddar verði 500 milljónir króna í arð á þessu ári en auk Eiríks er Sigríður Eiríksdóttir hluthafi í félaginu með 10 prósentu hlut. – kj

22.10.2018

Það getur vel verið að þetta nýja fólk hafi einhver trix í bakpokanum sem er ekki búit að finna upp og hafa ekki verið til staðar í 60 ár. Vonandi er það þannig en ég veit ekki til þess að við höfum neitt svoleiðis.

Guðmundur Ragnarson, fyrrverandi formaður VM

Hámarkaðu árangurinn þinn og verðmæti með því að nýta þér fjölbreytta þekkingu og víðtæka reynslu PwC á öllum sviðum rekstrar

Hafðu samband því þinn árangur er mikils virði.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framskið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðisþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóllur

